

4. (अ) 'थेरीगाथा' या ग्रंथाच्या आधारे स्त्रियांचे अनुभव व भावोदगार स्पष्ट करा. 10

OR/किंवा/अथवा

'थेरीगाथा' या ग्रंथाच्या आधारे भिक्खूंचे अनुभव व भावोदगार स्पष्ट करा.

- (ब) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) : 10
 (i) विसाखा थेरी।
 (ii) मोघराज थेर।
 (iii) चत्तारी अरियसच्चानि।

5. (अ) खालीलपैकी अपठीत उताऱ्याचे भाषांतर करा : 10

स्वावसातो भगवता धम्मो सन्दिट्ठिको अकालिको एहिपस्सिको ओपनाय्थिको पच्चतं वेदितब्बो विज्झुही ति। धम्मं जीवितं परियतं सरणं गच्छामि। ये च धम्मा अतीता च, ये च धम्मा अनागता। पच्चुपन्ना च ये धम्मा, अहं वन्दामि सब्बदा। नत्थि मे सरणं अज्जं धम्मो मे सरणं वरं। एतेन सच्चवज्जेन होतु मे जयमङ्गलं। उत्तमङ्गेन वन्देहं, धम्मञ्च दुविधं वरं। धम्मे यो खलितो होसो, धम्मो खमतु तं ममं।

- (ब) (i) पालि महाव्याकरणकार 'महाकात्यायन' यांच्या विषयी माहिती लिहा. 10

OR/किंवा/अथवा

- (ii) पालि महाव्याकरणाविषयी माहिती लिहा.

B.A. (Part—III) Examination

(Optional Subject)

PALI AND PRAKRIT

(Literature)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 100

Note :— Write answers in the medium offered.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

सूचना :— स्वीकृत माध्यम में उत्तर लिखिये।

1. Translate any *two* of the following : 20

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे भाषांतर करा :

निम्नलिखित में से किन्हीं दो का अनुवाद कीजिये :

- (i) तेन खो पन समयेन आयस्मा आनन्दो भगवतो पिड्डितो ठितो होति भगवन्तं वीज्जमानो। अथ खो भगवा आयस्मन्तं आनन्दं आमन्तेसि — “किन्ति ते आनन्द ! सुत्तं वज्जी अभिण्हं सन्निपात्ता सन्निपातबहुला ति ?” “सुत्तं मे तं भन्ते ! वज्जी अभिण्हं सन्निपात्ता सन्निपातबहुला ति।” “यावकीवज्ज आनन्दा वज्जी अभिण्हं सन्निपात्ता सन्निपातबहुला भविस्सन्ति, बुद्धियेव आनन्द ! वज्जीनं पाटिकङ्खा नो परिहानि।” “किन्ति ते आनन्द ! सुत्तं, वज्जी समग्गा सन्निपतन्ति, समग्गा बुद्धन्ति, समग्गा वज्जीकरणीयानि करोन्ती ति ?” “सुत्तं मे तं भन्ते ! वज्जी समग्गा सन्निपतन्ति, समग्गा बुद्धन्ति, समग्गा वज्जीकरणीयानि करोन्ती ति।” “यावकीवज्ज आनन्द ! वज्जी समग्गा सन्निपतिस्सन्ति, समग्गा बुद्धिस्सन्ति, समग्गा वज्जीकरणीयानि कीटस्सन्ति, बुद्धियेव आनन्द ! वज्जीनं पाटिकङ्खा, नो परिहानि।”

(ii) अथ खो भगवा पुब्बण्हसमयं निवासेत्वा पत्तचीवर-मादाय वेसालिं पिण्डाय पाविसि । वेसालियं पिण्डाय चरित्वा पच्छाभत्तं पिण्डपातपटिक्कन्तो नागापलोकिं वेसालिं अपलोकेत्वां आयस्मन्तं आनन्दं आमन्तेसि — ‘इदं पच्छिमकं आनन्द ! तथागतस्स वेसालिया दस्सनं भविस्सति ।’ आयामानन्द ! येन भण्डगामो, तेनुपसङ्कमिस्सामा’ति । ‘एवं भन्ते’ति खो आयस्मा आनन्दो भगवतो पच्चस्सोसि । अथ खो भगवा महता भिक्खुसंघेन सद्धिं येन भण्डगामो, तदवसरि । तत्र सुदं भगवा भण्डगामे विहरति । तत्र खो भगवा भिक्खू आमन्तेसि — ‘चतुत्रं भिक्खवे ! धम्मानं अननुबोधा अण्णटिवेधा एवमिदे दीधमद्धानं सन्धावितं संसरितं ममज्जेव तुम्हाकञ्च’ ।

(iii) अथ खो ते लिच्छवी यावतिका यानस्स भूमि, यानेन गन्त्वा याना पच्चोरोहित्वा पत्तिकाव येन भगवा, तेनुपसङ्कमिंसु । उपसङ्कमित्वा भगवन्तं अभिवादेत्वा एकमन्तं निसीदिसु । एकमन्तं निसिन्ने खो ते लिच्छवी भगवा धम्मिया कथाय सन्दस्सेसि, समादवेसि, समुत्तेजेसि, सम्पहंसेसि । अथ खो ते लिच्छवी भगवता धम्मिया कथाय सन्दस्सिता, समादपिता, समुत्तेजिता, सम्पहसिता भगवन्तं एतदवोचुं “अधिवासेतु नो भन्ते । भगवा स्वातकाय मत्तं सद्धिं भिक्खुसंघेना’ति ।” अथ खो भगवा ते लिच्छवी एतदवोच — “अधिवुत्थं खो मे लिच्छवी स्वातनाय अम्बपालिया गणिकाय भत्तन्ति ।” अथ खो ते लिच्छवी अङ्गुली पोढेसुं — ‘जितम्हा वत भो अम्बकाय ! जितम्हा वत भो अम्बकाया ति ।’

2. (अ) (i) ‘महापरिनिब्बाण सुत्ताद्वारे’ सत्त अपरिहाणीयाधम्मा या विषयी सविस्तर माहिती लिहा. 10

OR/किंवा/अथवा

(ii) ‘महापरिनिब्बाण सुत्ताद्वारे’ तथागत बुद्धांनी सांगितलेले शीलाचे गुण स्पष्ट करा.

(ब) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) : 10

(i) अम्बपालि गणिकाय भोजनं ।

(ii) भूमिचालस्स अद्दहेतू ।

(iii) सारिपुत्तस्स सिंहनाद ।

(iv) धम्मादासो ।

3. खालीलपैकी कोणत्याही चार गाथांचे ससंदर्भ भाषांतर करा : 20

(i) यत्तकं तुलिता एसा, तुय्हं धीता अनोपमा ।

ततो अद्दगुणं दस्सं, हिरञ्ज रतनानि च ।।

(ii) साहं दिस्वान सम्बुद्धं, लोकजेड्ढं अनुत्तरं ।

तस्स पादानि वन्दित्वा, एकमन्तं उपाविसिं ।।

(iii) करोथ बुद्धसासनं, यं कत्वा नानुत्पत्ति ।

खिप्पं पादानि धोवित्वा, एकमन्ते निसीदथा’ति ।।

(iv) छविपापक वित्तभद्दक, मोघराज सतत समाहितो ।

हेमन्तिकसीतकालरत्तियो, भिक्खू त्वंसि कथं करिस्ससि ।।

(v) अलङ्कता सुवसना, मालिनी चन्दनोक्खिता ।

सब्बाभरणसञ्छन्ना दासीगणपुरक्खिता ।।